

ÅRSMELDING 2017

INNHold

OM ANIMALIA	3
FORORD	4
ORGANISERING OG FINANSIERING	5
SAUEKONTROLLENS FORMÅL	5
AKTIVITETER I SAUEKONTROLLEN I 2017	6
SATSINGSOMRÅDER 2018	7
STATISTIKK FRA SAUEKONTROLLEN	8
Begrep og definisjoner	9
Historisk utvikling	10
Landsoversikt	12
Medlemsoversikt og besetningsstruktur	13
Rasefordeling	14
Lammetall og lammetap	15
Tilvekst og høstvekter	18
Avdrått	19
Slakteresultater	21
Helseopplysninger i Sauekontrollen	24

ANIMALIA AS
Lørenveien 38, Pb 396 Økern, 0513 Oslo
Tlf.: 23 05 98 00. Fax 73 56 48 10
E-post: animalia@animalia.no
Forsidebilde: Ada Marlene Vrolijk
Tekst: Kristin Bruun / Marit Lystad / Mari Langaker
Trykk og grafisk design: Konsis 177879
Dato: April 2018
animalia.no

OM ANIMALIA

Animalia er et av Norges ledende fag- og utviklingsmiljøer innen kjøtt- og eggproduksjon. Vi er en nøytral aktør som tilbyr norske bønder og kjøtt- og eggbransje kunnskap og kompetanse gjennom e-læring og kursvirksomhet, forsknings- og utviklingsprosjekter, husdyrkontroller og dyrehelsetjenester. Animalia skal bidra til økt verdiskapning, reduserte kostnader og høy tillit til norsk kjøtt- og eggproduksjon.

1. januar 2018 ble Animalia sin virksomhet skilt ut i et eget aksjeselskap. Animalia AS eies av Nortura SA og Kjøtt- og Fjørfebransjens landsforbund (KLF) i fellesskap.

Foto: Grethe Ringdal

FORORD

Basert på tall fra 31. desember 2017 var 38,6 prosent av landets sauebesetninger og 46,3 prosent av landets søyer over 1 år registrert i Sauekontrollen. Vi har sett en gledelig økning i medlemstallet også dette året. Ved årets slutt hadde vi 5 521 medlemmer og det øker stadig.

Andel medlemmer som registrerer data selv stiger også. Rundt 95 prosent av medlemmene er nå egenregistratorer. Gjennomsnittlig besetningsstørrelse hos medlemmer i Sauekontrollen er 70 søyer. 6 % av besetningene har mer enn 200 para søyer og 20 % av søyene er i disse besetningene. Både i 2016 og 2017 har vi et historisk høyt søyetall med over 360 000 innmeldte søyer over ett år i Sauekontrollen.

For 2017 ser vi at lammetallet har gått noe ned i forhold til foregående år, og vi må tilbake til 2012 for å finne lammetall på samme nivå. Lamma er litt lettere både ved høstveeing og ved slakting sammenlignet med 2016, selv om de i snitt er en dag eldre ved slakt. Dette kan i hovedsak forklares av en sen og dårlig beitesesong, uten at det har påvirket klassifiseringsresultatene vesentlig.

Vi ser i år en spesielt stor økning i antall fødselsvekter, fra 310 228 levendefødte lam med fødselsvekt i 2016 til 411 827 lam med fødselsvekt i 2017. Dette er en økning på 10 %, fra 43,1 % i fjor til 54,6 % i år. Den positive økningen i antall vekter er nok en følge av at innrapportering av fødselsvekter nå er obligatorisk for medlemmer i værring.

Det er også i år en økning i innrapportering av helsehendelser i Sauekontrollen. En del skyldes nok stadig flere registrerte og overførte behandlinger fra Dyrehelseportalen samt at det er en betydelig effekt av at helseregistrering nå er obligatorisk for medlemmer i værring.

Variasjonen er stor mellom hvilke resultater besetninger oppnår, og avstanden er stor mellom den beste og dårligste tredjedelen. For eksempel har den beste tredjedelen av besetningene i snitt 2,03 lam om høsten (per søye) mens den dårligste tredjedelen har 1,31 (se tabell 10). Når vi også ser stor variasjon i nivået på tilvekster og tap av lam tilsier dette at svært mange besetninger har et stort potensial til å forbedre produksjonsresultatene.

Vi håper medlemmer og andre saueinteresserte bruker årsmeldingen aktivt. Den kan brukes til å sammenligne egne resultater med landsgjennomsnittet, som et oppslagsverk og kan forhåpentligvis være til inspirasjon.

For Samarbeidsrådet for Sauekontrollen og Helsetjenesten for sau

Finn Avdem
Leder

Mari Langaker og Marit Lystad
Sauekontrollen

Vibeke Tømmerberg
Helsetjenesten for sau

Foto: Caroline Roka

ORGANISERING OG FINANSIERING

Animalia AS har administrasjonen av Sauekontrollen sentralt og står for drift og utvikling av databasen og for verktøyene for medlemmer og rådgivere. Slakteriene, med deres rådgivere, har det lokale ansvaret med oppfølging av medlemmene.

De innsamlede data er grunnlag for statistikk, dokumentasjon, forskning og avlsarbeid på sau. Norsk Sau og Geit er ansvarlig for avlsveridiberegningene. Finansiering av drift og utvikling av Sauekontrollen dekkes av midler fra omsetningsavgift og medlemsavgift.

Samarbeidsrådet for Sauekontrollen og Helsetjenesten for sau er Sauekontrollens øverste veiledende organ. Det har vært avholdt 1 møte og blitt behandlet 8 saker i Samarbeidsrådet i 2017. Saker vedrørende regelverk, veiledende priser, rettigheter og plikter som følger av medlemskapet samt årsmelding og budsjett, er saker som behandles i rådet. Samarbeidsrådet består av representanter fra Kjøtt- og Fjørfebransjens Landsforbund (KLF), Nortura og Norsk Sau og Geit (NSG). Animalia er sekretariat. Samarbeidsrådet for Sauekontrollen og Helsetjenesten for Sau har i 2017 bestått av: Finn Avdem (Nortura), Thor Blichfeldt (NSG), Pål Kjørstad (NSG) og Ida Mathisen (KLF).

SAUEKONTROLLENS FORMÅL

Sauekontrollen er åpen for alle saueholdere i Norge. Medlemskapet organiseres via slakteriene. På bakgrunn av hendelser registrert i besetningen skal Sauekontrollen:

- Skaffe det enkelte medlem informasjon og dokumentasjon om egen buskap som grunnlag for produksjonsstyring/-planlegging og kvalitetssikring av produksjonen.
- Gi grunnlag for landsomfattende avlsarbeid på sau.
- Gi nødvendig informasjon til forebyggende helsearbeid og sykdomsbekjempelse.
- Skaffe dokumentasjon ved livdyrsalg.
- Gi nødvendige opplysninger for generell rådgiving, forskning, statistikk og prognoser.
- Være en del av de tiltakene som skaper aktivt og levende produsentmiljø.

SAMARBEID MED ANDRE PROGRAMMER OG UTSTYR

Sauekontrollen kommuniserer med eksterne aktører. Brukere av PC-programmet Led-Sau kan sende data til og motta data fra Sauekontrollen. I 2017 rapporterte ca. 165 besetninger lamminger og vekter via Led-Sau. Fra BioControl sin lesestav HHR3000 kan det sendes lamminger, vekter, paring og fostertellingsdata. Data fra Sauekontrollen kan også lastes ned til lesestaven. Vektdata fra de elektroniske vektene fra Knarrhult, Nessemaskin, Tru-Test og Gallagher (ny i 2017) kan leses inn via filoverføring til Sauekontrollen. Fra Tru-Test kan det i tillegg leses inn fostertellingsdata.

Foto: Caroline Roka

AKTIVITETER I SAUEKONTROLLEN I 2017

STOR MEDLEMSVEKST

Vi har i 2017 sett en økning i medlemstallet, korrigerert for utmeldinger endte vi på en netto økning på 322 medlemmer. Per 31.12.17 hadde vi 5 521 medlemmer. Dette er svært gledelig, og en trend vi tar sikte på å fortsette også i året som kommer.

Flere medlemmer betyr på sikt et større datagrunnlag, noe som gir sikrere statistikker og større verdi som grunnlag for avlsarbeid og for dokumentasjon av norsk saueproduksjon. Dette betinger selvsagt at andelen passive medlemmer forblir så liten som mulig.

RÅDGIVERSAMLING

I år som i fjor ble det arrangert felles rådgiversamling for Saue- og Storfekjøttkontrollen på Gardermoen i november. Der ble det presentert nytt fra Animalia med informasjon om Dyrehelseportalen. Avlsorganisasjonene var også tilstede og holdt innlegg. Vi sitter igjen med et inntrykk av at det er positivt med en årlig samling for rådgiverne, og at det er noe man har gjensidig utbytte av.

INFORMASJON

Saukontrollen har vært synlig i form av en fast spalte i alle utgaver av bladet Sau og Geit. Saukontrollen hadde stand under Dyrsku'n i Seljord og var i år også på Agrisjå i Stjørdal og Lam 2017. Det har vært holdt en rekke foredrag om Saukontrollen gjennom prosjekter i regi av fylkene samt årsmøter og medlemsmøter i regi av slakteriene og NSG. I tillegg er det gitt undervisning om Saukontrollen ved NMBU.

Vi har en egen side for Saukontrollen på Facebook. Formålet med Facebooksiden er å ha en kanal til hvor vi kan treffe medlemmene våre og potensielt nye medlemmer. Folk kan stille spørsmål til oss eller hjelpe hverandre, mens vi kan publisere tips til bruk av programmet, nyheter, frister, nedetid, konkurranser og annet. Per 31.12.2017 hadde siden 1 735 følgere. Det mest populære innlegget i 2017 var bildekonkurransen til kalenderen. Dette innlegget nådde 15 249 personer og vi fikk tilsendt rundt 450 bilder.

DRIFT OG UTVIKLING

Driftsåret 2017 har gått bra. Alle indeksutplukk har gått som planlagt og til fastsatt tid. Saukontrollen har mottatt data fra eksterne enheter og programmer og har hatt et godt samarbeid med bl.a. NSG, BioControl, slakteriene og Lindholt Data rundt kommunikasjon og overføring av data.

Webversjonen av programmet har blitt videreutviklet med små og store forbedringer. For eksempel er avlsplanen utvidet med mulighet for å legge inn antall semindoser/paringer per vær, dette for å spre bruken av enkeltværer innen besetning.

Flokkbehandlinger registrert av veterinær (typisk vaksinerings) fra Dyrehelseportalen tas nå inn for kobling til enkeltindivider som gjøres av bonden.

Det er laget en Dyreholdsjournal med oversikt over alle dyr inn og ut av besetningen i løpet av året. Rapporten er godkjent av Mattilsynet som dokumentasjon ved tilsyn, forutsatt at Saukontrollen holdes ajour med registreringer.

Videre er det laget innregistreringsmulighet for årlig kraftfôrforbruk, med lagerstatus ved årets start og slutt samt innkjøp og svinn gjennom året. På bakgrunn av disse registreringene kan det beregnes et tall på antall kg kraftfôr som er brukt for å produsere ett kg kjøtt i besetningen per år.

Gjennom høsten er det jobbet med å utvikle nye tilbud innen analyse- og rapporteringen, og det er produsert et utvalg rapporter på bl.a. tilvekster, der man kan sammenligne besetningens resultater med resultater fra besetninger i et gitt fylke eller en kommune. Rådgiverne gis mulighet til å velge flere besetninger som skal sammenlignes, for å kunne drive med faglig veiledning for besetningene som deltar. Disse blir lansert i løpet av våren 2018.

Det er i løpet av året også blitt gjort en større rammeverksoppgradering, en viktig del av basisdriften av systemet.

Stadig økende medlemstall er gledelig. Vår utfordring fremover vil være å få ut god informasjon om bruk og nytte av Saukontrollen til våre medlemmer og potensielle medlemmer. Saukontrollen har over tid fått mange funksjonaliteter. Dette gir muligheter for bonden som det kan være utfordrende å orientere seg om at finnes.

Saukontrollen App er et supplement til weben og er nyttig for å registrere enkelthendelser i fjøset og ute på beite. Den er også velegnet til å gjøre oppslag. Det ble innregistrert om lag 97 000 lam og 115 000 vektorer fra 1 100 besetninger via appen i 2017. Ingen videreutvikling av app ble gjort i 2017.

Brakerstøtten hos Animalia er videreført i retning av mer bruk av e-post og mer fokus på tilgjengelighet for rådgiverne. Telefonen er åpen tre dager i uka. Dette for å sikre at vi skal kunne avholde møter og planlegge og utføre videreutvikling.

RÅDGIVERNE BIDRAR

Saukontrollen har dyktige og ivrige rådgivere ute i felten som har opparbeidet seg gode kunnskaper om Saukontrollen. Rådgiverne er viktig både som brukerstøtte for sine medlemmer, men også for bruk av dataene til rådgivning i den enkeltes besetning.

Saukontrollen er en viktig datakilde for å finne forbedringsområder. Det er liten tvil om at lokal forankring og engasjement er avgjørende for at Saukontrollen skal være det verktøyet medlemmene har bruk for.

SATSINGSOMRÅDER 2018

FOKUS PÅ INTEGRASJON

Vi skal fortsette å ha fokus på integrasjon med eksterne enheter og systemer. Vi skal utbedre dataoverføring mellom Dyrehelseportalen og Sauekontrollen og mellom Led-Sau, BioControl, vektorer og rfid-lesere. Det er en utfordring at det finnes så mange ulike systemer i landbruket, og at et fåtall av dem kan utveksle informasjon på tvers.

SAUEKONTROLLEN APP

Saukontrollens app har nå vært i bruk i 3 sesonger. Bruken har doblet seg for hvert år. Vi får jevnlig inn gode innspill fra brukerne på hvordan den kan gjøres bedre. På planen for 2018 har vi større og mindre forbedringsønsker. I vår vil vi fokusere på forbedringer rundt lamming med for eksempel registrering av fødselshjelp på lammenivå og deretter lanserer vi ny funksjonalitet rundt beiteslipp og -sank, med tilhørende rapport over dyr som mangler sanking.

VIDEREUTVIKLING I WEB

Det er alltid små og store forbedringsønsker å ta tak i. Utover dette har vi en rekke fokusområder på agendaen for 2018:

- Analyseverktøy – videreutvikle Saukontrollen med analyser og sammenligninger av produksjonsdata som forbedrer kontrollen som rådgiververktøy.
- Førplanleggingsverktøy – vi vil starte arbeid med et enkelt førplanleggingsverktøy som setter opp foreslått førplan for ulike perioder og grupper av dyr.
- Slakteprognose – vi vil starte arbeid med en slakteprognose i egen besetning, med tilhørende tilvekstkurve og prisløype.
- Presentere USR-data (utvidet sjukeomsregistrering) fra slakteri

INFORMASJONSARBEID

Stadig økende medlemstall er gledelig. Vår utfordring fremover vil være å få ut god informasjon om bruk og nytte av Saukontrollen til våre medlemmer og potensielle medlemmer. Saukontrollen har over tid fått mange funksjonaliteter. Dette gir muligheter for bonden som det kan være utfordrende å orientere seg om at finnes. Vi vil derfor legge vekt på praktisk bruk av programmet i vår informasjon utad i året som kommer. Dette inkluderer at vi vil begynne arbeidet med å lage korte instruksjonsvideoer i hvordan man bruker programmets enkelte deler på en best mulig måte. Disse skal være tilgjengelig på våre nettsider. Vi skal også være bevisste på å få ut mer konkret informasjon om hvordan man innrapporterer data korrekt og standardisert, med fokus på riktig kodebruk og hvilke registreringer som er obligatoriske (og ikke) m.m. Dette for å øke datakvaliteten.

STATISTIKK FRA SAUEKONTROLLEN

Statistikken i årsmeldingen er basert på opplysninger samlet inn til den sentrale databasen til Sauekontrollen. Med i statistikken er alle innmeldte medlemmer som har registrert de aktuelle opplysningene i 2017.

4 785 besetninger rapporterte lammingsopplysninger for 2017, før fristen 20. januar 2018. Disse dataene danner datagrunnlaget for tabellene i årsmeldingen. Unntaket er tabell 1 og 5 som ser på oppslutning for landet og fylket. Her er kun medlemmer som var innmeldt i pr 31.12.2017 inkludert.

Enkelte år gjøres det endringer i beregninger som får betydning for sammenligning tilbake i tid. Der dette er gjort er endring beskrevet ved den enkelte tabell og/eller markert med bruk av en tykk strek i tabellen.

Vær oppmerksom på grunnlaget bak statistikken. Antall dyr eller besetninger bak gjennomsnittet er oppgitt i de fleste tabellene. Der hvor frekvensen er lav, vil hvert enkelt tilfelle ha innvirkning på gjennomsnittet. Oslo er ikke med på fylkesoversikter på grunn av for få produsenter. Grunnet ulikt tallmateriale bak tabellene, og avrunding, kan samme verdi (f.eks. gjennomsnitt høstvekt) variere med noen få desimaler i ulike tabeller.

BEGREP OG DEFINISJONER

VOKSEN

Søye født 2 år eller mer før årsmeldingsåret.

GIMRE

Hunndyr født året før årsmeldingsåret.

PARA SØYER

Voksne søyer og gimrer som er registrert med lam, kasting eller som gjeld. Upara søyer og gimrer, overførings søyer og søyer med manglende informasjon ikke er medregnet.

SØYER PER 31.12

Søyer født 1 år eller mer før årsmeldingsåret, innmeldt 31.12 årsmeldingsåret. Dette brukes kun i forhold til tall fra Statens landbruksforvaltning. Se fotnoter tabell 1 for mer detaljer.

BURD

Antall lam søya har med seg på det aktuelle tidspunkt (burd vår = antall lam om våren, burd høst = antall lam med høstvekt).

LAM OM HAUSTEN

Antall lam per søye som har høstvekt og/eller slaktevekt.

KORRIGERT HØSTVEKT

Beregnet høstvekt ved 145 dagers alder ut i fra antatt daglig tilvekst for rasen. Følgende tilvekstsatser brukes når veid høstvekt korrigeres:

Norsk Kvit Sau:	0,25 kg/dag
Sjeviot:	0,22 kg/dag
Pelssau:	0,21 kg/dag
Spælsau:	0,23 kg/dag

KORRIGERT SLAKTEVEKT

Slaktevekt korrigert til 160 dagers alder. 110 g/dag i slaktetilvekst utover 160 dagers alder brukt på alle raser.

AVDRÅTT

Lammevekt om høsten, i kg høstvekt. Lam som mangler høstvekt, men er slaktet, gis en gjennomsnittlig høstvekt.

RISIKOPOPULASJON

Tap i prosent er alltid regnet ut fra risikopopulasjonen om ikke annet er spesifisert. Det vil si dødfødt er i prosent av alle fødte lam, død inne er i prosent av levende fødte, død på sommerbeite er i prosent av de som levde ved slipp på sommerbeite, totalt tap er i prosent av alle fødte lam. Merk at dette begrepet ikke brukes i helse rapporten.

TAPT SOMMERBEITE

Innmeldte lam uten høstvekt og slaktevekt teller med som tapt på sommerbeite.

RASE

Våren 2010 ble det gjort en endring i Sauekontrollen som medførte endring av rasedefinisjon. Dyr født fra og med 2010 får automatisk fars rase ved fødsel. Alle eldre dyr får definert rase basert på mors rase.

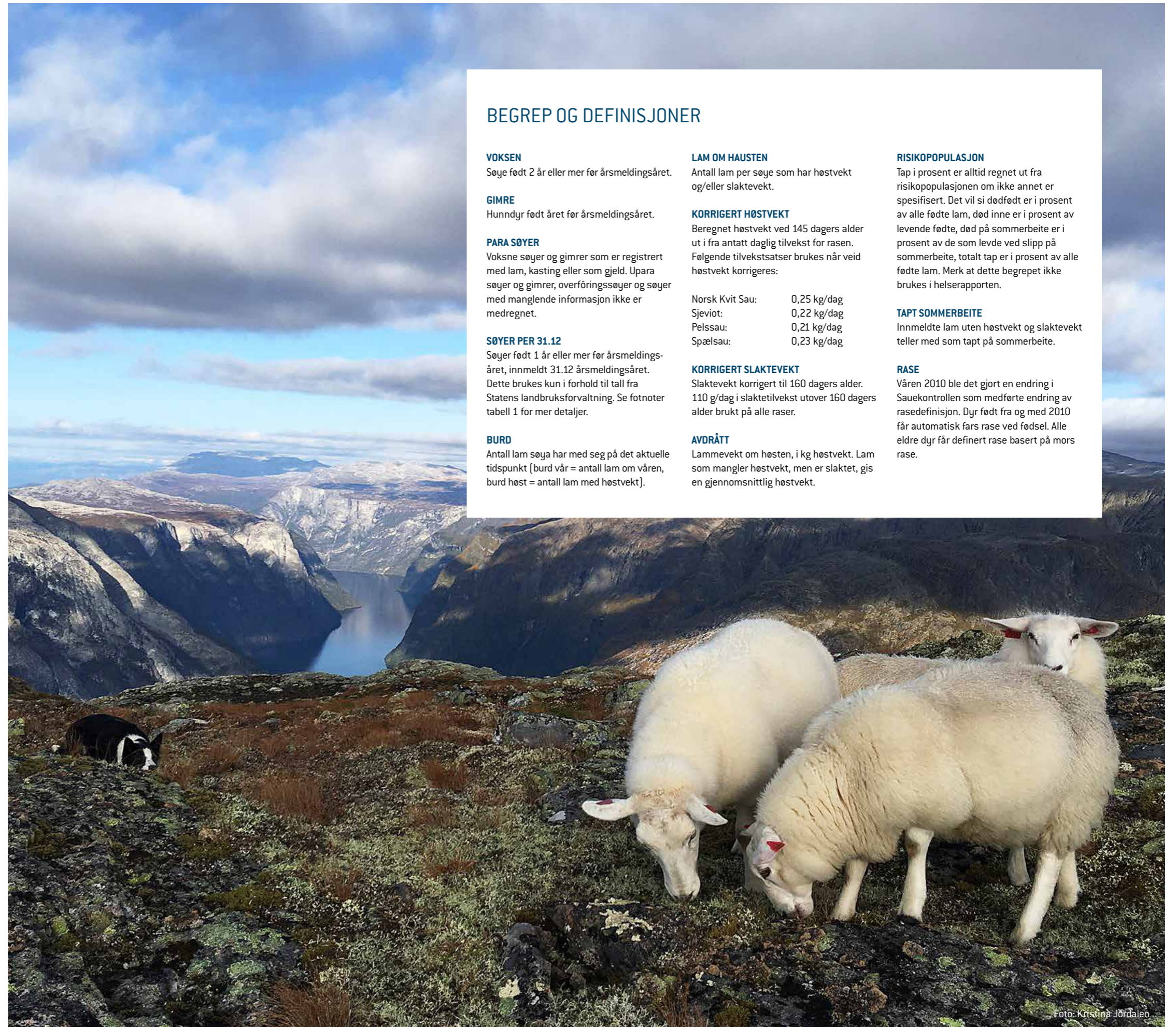

Foto: Kristin Jordalen

HISTORISK UTVIKLING

- 1) Alle besetninger innmeldt 31.12 årsmeldingsåret. Før 2008: Kun besetninger som innrapporterte lammingsopplysninger i årsmeldingsåret.
- 2) Medlemmer som andel av antall besetninger som søkte produksjonstilskudd for 'Voksne sauer over ett år' 1.1. årsmeldingsåret (SLF).
- 3) Søyer over 1 år, innmeldt 31.12. årsmeldingsåret. Før 2008: Søyer og gimrer registrert med lam, kasting eller som tomme samt søyer over ett år og eldre som er registrert ikke para.
- 4) Søyetal som andel av antall 'Voksne søyer over ett år' det er søkt produksjonstilskudd for per 1.1 årsmeldingsåret, (SLF).

Medlemstallet i Sauekontrollen har hatt en positiv utvikling med 6 % økning i antall medlemmer. Det har aldri vært så mange aktive søyer registrert i Sauekontrollen som i 2016 og 2017.

År	Antall buskaper ¹⁾	Tilslutning buskaper, % ²⁾	Antall voksne søyer ³⁾	Tilslutning søyer, % ⁴⁾
1982	5 300		236 738	
1989	5 645		279 897	
1990	5 594		284 440	
1991	5 557		294 051	
1992	5 397		295 984	
1993	5 282	21,2	289 010	
1994	5 256	21,2	303 097	
1995	5 367	21,8	303 828	
1996	5 310	22,3	297 144	
1997	5 170	22,5	288 849	
1998	5 061	22,8	285 133	
1999	4 925	22,6	279 924	
2000	4 929	22,9	291 673	26,9
2001	4 872	23,3	299 976	27,0
2002	4 783	25,4	304 539	27,1
2003	4 600	25,7	307 434	28,0
2004	4 402	25,8	309 573	28,1
2005	4 140	25,5	303 058	27,8
2006	3 935	25,4	291 905	28,6
2007	3 838	26,1	282 142	28,3
2008	3 928	27,4	275 180	39,8
2009	3 997	27,8	291 036	42,3
2010	3 899	27,4	295 725	42,3
2011	3 850	27,3	297 336	42,4
2012	3 850	27,6	306 947	44,0
2013	3 923	28,5	314 823	45,0
2014	4 313	31,3	302 155	43,3
2015	4 781	34,1	330 710	45,5
2016	5 199	36,5	360 982	47,9
2017	5 521	38,6	360 399	46,3

Foto: Grethe Ringdal

År	Totalt fødte lam	Levende fødte lam	Lam om høsten ¹⁾		Tilvekst fødsel/høst (g/dag)	Korrigert høstvekt (kg)	Korrigert avdrått (kg)	
			Uten kopplam	Med kopplam			Uten kopplam	Med kopplam
1991			1,54			42,7	65,7	
1992			1,53			41,7	63,8	
1993			1,54			44,4	68,4	
1994			1,55			43,7	67,7	
1995	1,86	1,79	1,54		276	42,9	66,1	
1996	1,86	1,80	1,54		275	42,8	65,9	
1997	1,86	1,80	1,55		271	43,4	67,3	
1998	1,87	1,81	1,54		267	42,5	65,4	
1999	1,89	1,83	1,55		269	42,2	65,4	
2000	1,90	1,84	1,58	1,63	274	44,2	69,9	71,9
2001	1,93	1,87	1,59	1,64	271	43,8	69,8	71,9
2002	1,93	1,87	1,60	1,65	276	44,5	71,0	73,0
2003	1,96	1,89	1,60	1,65	270	43,7	69,9	72,2
2004	1,98	1,90	1,63	1,66	278	44,8	73,0	75,6
2005	2,00	1,92	1,62	1,69	281	45,1	73,2	75,6
2006	2,05	1,97	1,63	1,68	276	44,5	72,5	75,3
2007	2,05	1,97	1,64	1,70	275	44,4	72,6	75,8
2008	2,07	1,98	1,63	1,71	283	45,5	74,2	77,6
2009	2,09	2,00	1,64	1,71	279	44,9	73,5	76,8
2010	2,10	2,01	1,63	1,69	277	44,6	72,8	76,1
2011	2,10	2,01	1,61	1,69	272	44,0	70,8	74,4
2012	2,07	1,98	1,60	1,68	279	44,9	71,8	75,4
2013	2,11	2,01	1,60	1,70	272	44,1	70,7	74,9
2014	2,11	2,02	1,62	1,73	284	45,6	73,8	78,7
2015	2,10	2,00	1,59	1,71	285	45,8	72,6	78,2
2016	2,10	2,00	1,57	1,69	280	44,9	70,5	75,9
2017	2,07	1,98	1,54	1,67	271	43,7	67,5	73,1

1) Lam med høstvekt og/eller slaktevekt.

I tabellen er tallene før og etter 2000 ulikt beregnet. Tall f.o.m. 2000 kan sammenlignes.

Foto: Grethe Ringdal

LANDSOVERSIKT

Kopplam er ikke inkludert i vekter og tilvekster. Vekter og tilvekster for kopplam finnes i tabell 4.

Sett inn tall for egen besetning og sammenlign med landsgjennomsnittet. Hvor er det forbedringsområder i din besetning?

Tabell 3. Gjennomsnittlige produksjonsresultater per para søye		
År	2017	Egne tall
Totalt fødte lam	2,07	
Dødfødt, %	4,3	
Levendefødte lam	1,98	
Tapt inne, %	3,6	
Tapt på vårbeite, %	1,0	
Tapt på sommerbeite, drept av rovdyr eller manglende opplysninger, %	10,8	
Tapt på sommerbeite, drept av rovdyr med utkode, %	4,5	
Gjennomsnitt lammedato	28.04.2017	
Gjennomsnitt fødselvekt, kg	4,8	
Gjennomsnitt vårvekt, kg	18,1	
Gjennomsnitt høstvekt, kg	41,7	
Gjennomsnitt korr.høstvekt, kg	43,7	
Gjennomsnittlig slaktevekt, kg	18,9	
Gjennomsnittlig korrslaktevekt, kg	19,1	
Tilvekst fødsel - vår, g/dag	325	
Tilvekst vår - høst, g/dag	247	
Tilvekst fødsel - høst, g/dag	271	
Tilvekst fødsel - slakt, g/dag	104	
Alder vårvekt	41	
Alder høstvekt	136	
Alder slaktevekt	159	
Slakteklasse	R	
Fettgruppe	2 +	
Lam om høsten uten kopplam	1,54	
Lam om høsten med kopplam	1,67	
Avdrått, kg	64,3	
Avdrått, korrigert kg	67,5	
Avdrått, kg m/kopplam	69,5	
Avdrått korrigert, kg m/kopplam	73,1	

Tabell 4. Gjennomsnittlige produksjonsresultater for kopplam		
År	2017	Egne tall
Tapt inne, %	6,1	
Tapt på vårbeite, %	1,2	
Tapt på sommerbeite ¹⁾	10,1	
Fødselvekt, kg	4,3	
Vårvekt, kg	18,1	
Høstvekt, kg	39,8	
Korr.høstvekt, kg	44,1	
Tilvekst fødsel - vår, g/dag	326	
Tilvekst vår - høst, g/dag	263	
Tilvekst fødsel - høst, g/dag	280	
Slaktevekt, kg	17	
Slakteklasse	R+	
Fettgruppe	2+	
Antall slakt	45 442	

1) Tapt sommerbeite inkluderer lam som mangler ikke har registrert verken høstvekt eller slaktevekt.

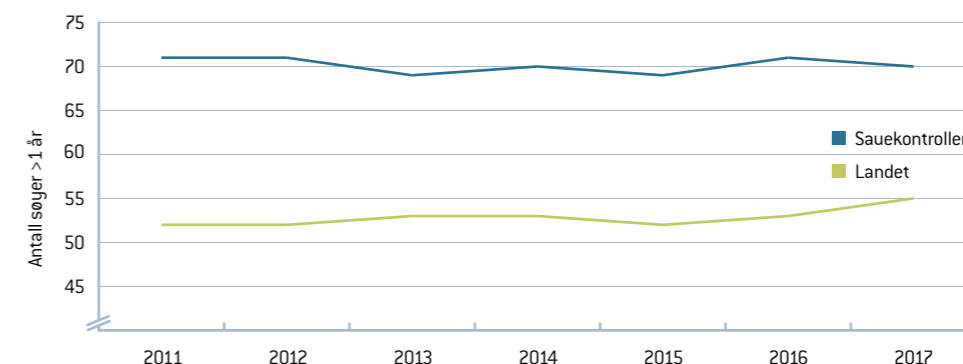
MEDLEMSOVERSIKT OG BESETNINGSSTRUKTUR

Tabell 5. Fylkesvis tilslutning av medlemmer og søyer i Sauekontrollen					
Fylke	Besetninger i Sauekontrollen	Søyer i Sauekontrollen	Tilslutning ¹⁾ besetninger	Tilslutning ¹⁾ søyer	% andel av alle i kontrollen
Østfold	69	2 609	38,3	47,0	0,7
Akershus	93	4 747	39,6	55,6	1,3
Hedmark	337	22 868	51,7	57,9	6,3
Oppland	734	51 418	53,9	59,4	14,3
Buskerud	299	22 134	54,8	66,4	6,1
Vestfold	69	2 525	50,0	54,8	0,7
Telemark	141	7 482	39,7	43,4	2,1
Aust-Agder	97	4 915	39,1	46,1	1,4
Vest-Agder	157	6 974	32,8	37,3	1,9
Rogaland	874	64 961	34,3	39,9	18,0
Hordaland	668	27 980	32,3	35,9	7,8
Sogn og Fjordane	458	24 707	29,7	38,1	6,9
Møre og Romsdal	364	18 577	34,6	39,8	5,2
Sør-Trøndelag	330	26 396	43,9	48,7	7,3
Nord-Trøndelag	269	17 949	50,8	57,1	5,0
Nordland	324	31 753	33,0	45,4	8,8
Troms	186	18 293	38,9	48,5	5,1
Finmark	47	4 049	35,6	48,8	1,1
Landet	5 521	360 399	38,6	46,3	100,0

1) Tilslutning beregnet som andel av besetninger og andel av antall 'Voksne søyer over ett år' det er søkt produksjonstilskudd for per 1.1 årsmeldingsåret. Oslo er holdt utenfor på grunn av lite tallmateriale.

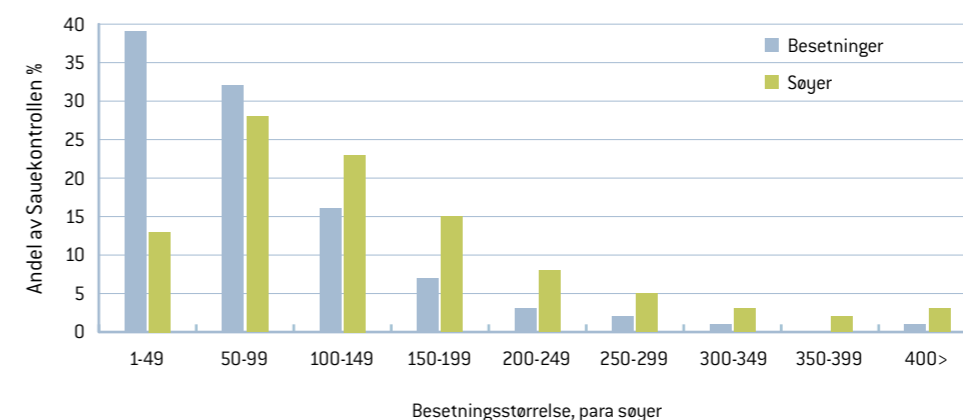
Rogaland er det største medlemsfylket også i år med 874 besetninger, fulgt av Hordaland og Oppland. Når det gjelder søyetilslutning er det Buskerud og Oppland som topper statistikken med hhv. 66,4 % og 59,4 % av søyene registrert i Sauekontrollen.

Figur 1. Utvikling av gjennomsnittlig størrelse på besetninger i Sauekontrollen sammenlignet med landet for øvrig

Besetningsstørrelse i Sauekontrollen er definert som søyer > 1 år pr 31.12 slik at det blir sammenlignbart med landet forøvrig.

Figur 2. Medlemmer i Sauekontrollen fordelt etter besetningsstørrelse

7 % av medlemmene har over 200 para søyer og 21 % av søyene i Sauekontrollen er i disse besetningene.

Andelen er regnet ut fra antall søyer med lamming, eller som har koden kasta/tom eller ikke para.

Tabell 6. Andel av voksne søyer og gimrer med lam, kasta/tom eller ikke para				
	Voksne		Gimre	
	Antall	Andel	Antall	Andel
Med lam	283 852	97,9	86 717	85,8
Tom	5 752	2,0	9 222	9,1
Ikke para	354	0,1	5 123	5,1
Totalt	289 958	100	101 062	100

RASEFORDELING

Antall søyer = antall para søyer

1) 1 "Andre raser" inngår (i synkende omfang) Krysning, Shropshire, Merino, Dorset, Oxforddown, Østfrisisk melkesau, Dorper, Romney, og Finsk landrase.

Tabell 7. Rasefordeling søyer		
Rase	Antall søyer	Andel av søyetall, %
Norsk kvit sau	270 193	70,1
Kvit Spælsau	37 487	9,7
Gammalnorsk spælsau	17 866	4,6
Farga spælsau	9 668	2,5
Norsk pelssau	7 589	2,0
Gammelnorsk sau	6 995	1,8
Dala	4 622	1,2
Texel	3 800	1,0
Suffolk	3 441	0,9
Sjeviot	3 286	0,9
Blæset	3 235	0,8
Nor-X	2 550	0,7
Rygja	2 520	0,7
Svartfjes	2 333	0,6
Ukjent rase	2 284	0,6
Grå trønder	1 681	0,4
Steigar	1 186	0,3
Fuglestadbroket	831	0,2
Charollais	807	0,2
Andre ¹⁾	3 169	0,8
Totalt	385 543	100,0

Foto: Sondre Lauraeid Hovda

LAMMETALL OG LAMMETAP

Tabell 8. Antall fødte, levendefødte, prosentvis dødfødte og lam om høsten per para søye, fordelt fylkesvis												
Fylke	Totalt fødte lam			Levendefødte			Dødfødte, %			Lam om høsten inkl. kopplam		
	Para søye	Voksen	Gimre	Para søye	Voksen	Gimre	Para søye	Voksen	Gimre	Para søye	Voksen	Gimre
Østfold	2,00	2,15	1,51	1,91	2,06	1,41	4,6	4,2	6,5	1,59	1,71	1,20
Akershus	2,03	2,20	1,51	1,95	2,12	1,41	4,0	3,5	6,4	1,64	1,79	1,18
Hedmark	2,07	2,29	1,50	1,99	2,19	1,43	4,2	4,2	4,4	1,66	1,84	1,16
Oppland	2,10	2,30	1,58	2,02	2,22	1,51	3,7	3,6	4,1	1,71	1,88	1,26
Buskerud	2,10	2,28	1,62	2,02	2,19	1,55	4,1	4,0	4,5	1,73	1,88	1,31
Vestfold	1,94	2,13	1,42	1,85	2,03	1,35	4,8	4,7	4,9	1,52	1,70	1,05
Telemark	2,15	2,33	1,65	2,06	2,24	1,57	4,2	4,1	4,7	1,74	1,90	1,27
Aust-Agder	1,99	2,18	1,48	1,92	2,11	1,42	3,5	3,3	4,1	1,61	1,78	1,14
Vest-Agder	2,06	2,22	1,65	1,97	2,12	1,56	4,5	4,3	5,3	1,66	1,80	1,28
Rogaland	2,08	2,24	1,57	1,97	2,13	1,48	5,1	4,9	5,8	1,69	1,83	1,26
Hordaland	2,08	2,24	1,56	1,99	2,14	1,48	4,6	4,5	4,9	1,73	1,86	1,27
Sogn og Fjordane	2,13	2,27	1,61	2,03	2,17	1,52	4,4	4,3	5,0	1,79	1,91	1,35
Møre og Romsdal	2,11	2,26	1,59	2,01	2,15	1,51	4,8	4,8	4,8	1,65	1,77	1,23
Sør-Trøndelag	2,04	2,21	1,53	1,96	2,13	1,47	3,8	3,8	3,8	1,61	1,77	1,14
Nord-Trøndelag	2,08	2,26	1,56	1,98	2,15	1,48	5,0	4,9	5,1	1,60	1,75	1,16
Nordland	2,04	2,23	1,43	1,95	2,13	1,36	4,3	4,2	4,7	1,58	1,74	1,08
Troms	2,03	2,20	1,46	1,96	2,12	1,41	3,4	3,4	3,9	1,65	1,81	1,14
Finnmark	2,02	2,19	1,41	1,94	2,10	1,36	4,1	4,1	3,9	1,52	1,66	1,00
Landet	2,07	2,25	1,55	1,99	2,16	1,48	4,3	4,2	4,7	1,68	1,83	1,22

Kopplam er inkludert.

Tabell 9. Antall fødte, levendefødte, prosentvis dødfødte og lam om høsten per para søye, voksen og gimre, fordelt på raser												
Rase	Totalt fødte			Levendefødte			Dødfødte, %			Lam om høsten inkl. kopplam		
	Per para	Per voksen	Per gimre	Per para	Per voksen	Per gimre	Per para	Per voksen	Per gimre	Per para	Per voksen	Per gimre
Norsk kvit sau	2,17	2,36	1,63	2,07	2,25	1,54	4,8	4,7	5,2	1,75	1,91	1,29
Kvit Spælsau	1,97	2,13	1,46	1,90	2,05	1,40	3,5	3,5	3,6	1,62	1,77	1,15
Gammalnorsk spælsau	1,77	1,93	1,20	1,73	1,89	1,17	1,9	1,9	2,4	1,34	1,48	0,84
Farga spælsau	1,89	2,04	1,43	1,83	1,97	1,39	3,2	3,2	2,9	1,59	1,73	1,15
Norsk pelssau	1,84	2,03	1,38	1,78	1,97	1,34	2,8	2,9	2,6	1,54	1,72	1,12
Gammelnorsk sau	1,56	1,64	1,02	1,54	1,62	1,02	1,0	1,0	0,6	1,24	1,31	0,76
Dala	1,98	2,06	1,46	1,91	1,99	1,38	3,7	3,5	5,3	1,50	1,57	1,04
Texel	1,80	1,94	1,27	1,74	1,88	1,19	3,7	3,2	6,2	1,50	1,63	1,00
Suffolk	1,78	1,95	1,26	1,74	1,90	1,22	2,5	2,4	3,1	1,47	1,61	1,04
Sjeviot	1,83	1,96	1,25	1,76	1,89	1,20	3,9	3,9	3,8	1,54	1,65	1,03
Blæset	1,79	1,99	1,20	1,74	1,94	1,15	2,6	2,4	4,0	1,49	1,67	0,96
Nor-X	1,82	2,03	1,28	1,76	1,97	1,21	3,6	3,2	5,3	1,49	1,69	0,99
Rygja	1,99	2,13	1,39	1,90	2,04	1,32	4,3	4,2	4,8	1,65	1,77	1,16
Svartfjes	1,56	1,69	1,10	1,52	1,65	1,08	2,5	2,5	2,5	1,20	1,32	0,81
Ukjent rase	1,95	2,07	1,38	1,87	2,00	1,33	3,8	3,8	3,5	1,43	1,52	1,03
Grå trønder	1,82	2,05	1,21	1,77	2,00	1,15	3,0	2,6	4,5	1,30	1,49	0,81
Steigar	1,99	2,10	1,24	1,92	2,02	1,21	3,7	3,8	2,8	1,57	1,68	0,82
Fuglestadbroket	1,67	1,91	1,00	1,62	1,86	0,95	3,0	2,6	5,0	1,42	1,62	0,88
Charollais	1,90	2,04	1,29	1,85	1,98	1,27	2,8	3,0	2,0	1,57	1,69	1,07
Landet	2,07	2,25	1,55	1,99	2,16	1,48	4,3	4,2	4,7	1,68	1,83	1,22

Rasefordeling i tabellen er basert på søyas rase. Kopplam er inkludert.

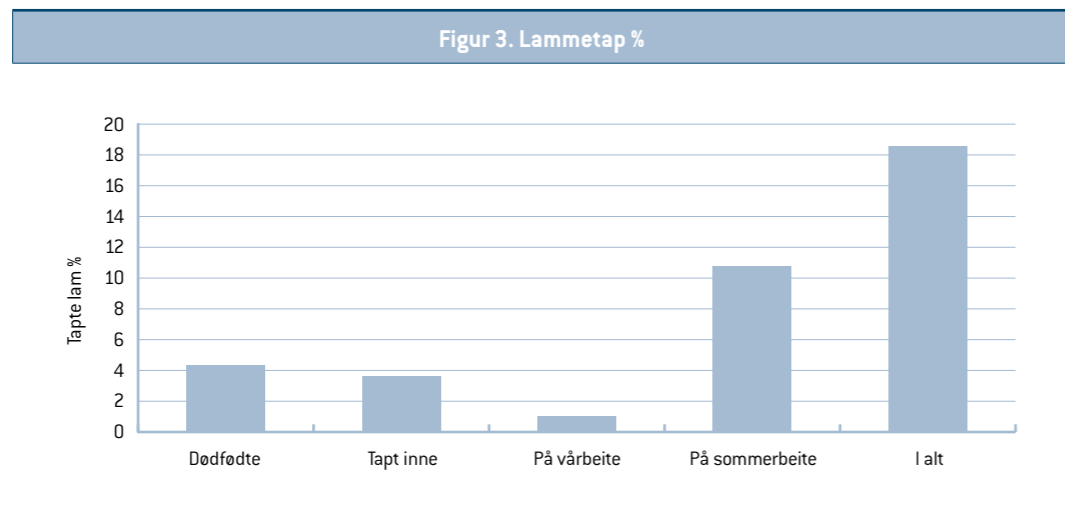
Besetningene er gruppert på nytt for hvert nøkkeltall. Kopplam er inkludert i tabellen. Tabellen inkluderer kun besetninger med ≥ 30 søyer (3 465 besetninger). Snittall i denne tabellen kan derfor ikke sammenlignes med snittall i tabeller som inkluderer alle besetninger.

Tabell 10. Besetninger gruppert etter ulike nøkkeltall				
	Beste 1/3	Midtre 1/3	Dårligste 1/3	Snitt
Lam om høsten	2,03	1,74	1,31	1,69
Totalt fødte	2,37	2,1	1,78	2,08
Levendefødte	2,25	2,01	1,78	1,99
Dødfødte, %	1,1	3,9	7,8	4,3
Tap inne, %	0,7	2,9	7,0	2,9
Tap vårbeite, %	0,0	0,4	2,7	1,0
Tap sommer	2,1	6,6	22,7	10,5
Totaltap	8,6	15,4	30,5	18,2

Besetningene er gruppert etter "Lam om høsten" og viser snitt for beste, midtre og dårligste tredjedel for de andre faktorene. Kopplam er inkludert i tabellen. Tabellen inkluderer kun besetninger med ≥ 30 søyer (3 465 besetninger). Snittall i denne tabellen kan derfor ikke sammenlignes med snittall i tabeller som inkluderer alle besetninger.

Tabell 11. Gjennomsnittsverdier for besetninger rangert etter lam om høsten				
	Beste 1/3	Midtre 1/3	Dårligste 1/3	Snitt
Lam om høsten	2,03	1,74	1,31	1,69
Totalt fødte	2,32	2,08	1,84	2,08
Levendefødte	2,21	1,98	1,77	1,99
Dødfødte, %	4,5	4,5	3,8	4,3
Tap inne, %	2,9	3,5	4,1	3,5
Tap vårbeite, %	0,8	1,0	1,3	1,0
Tap sommer	4,3	7,1	20,0	10,5
Totaltap	12,1	15,3	27,2	18,2

Tapsprosentene er beregnet ut fra risikopopulasjon. Det vil si antall lam som er i live før hendelsen. Eksempel: risikopopulasjon for død inne er alle levendefødte lam. Tap i alt er beregnet ut fra totalt fødte lam. Innmeldte lam ved årets slutt som verken har høstvekt eller slaktevekt regnes som tapt sommerbeite.

Legg merke til skalaen. Vi har "zoomet inn" for å vise variasjonen.

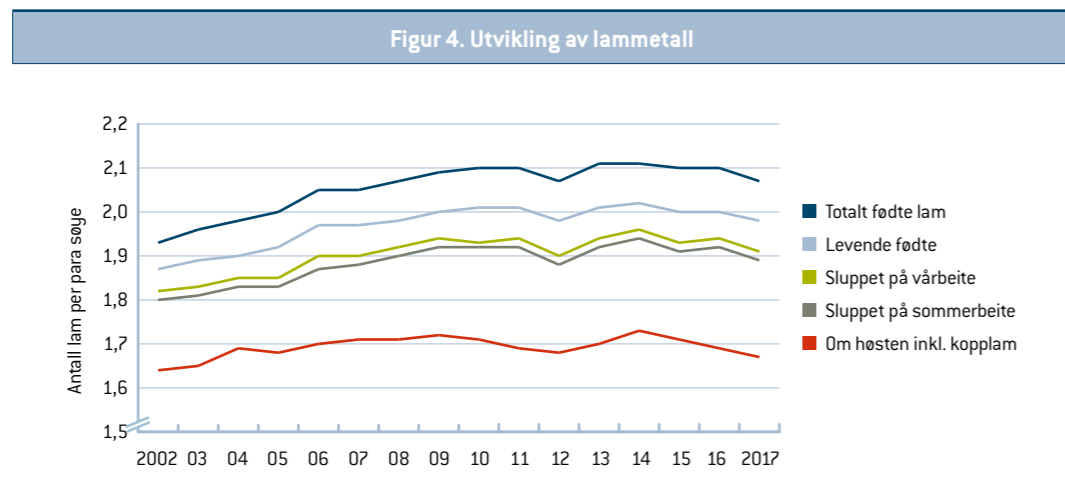
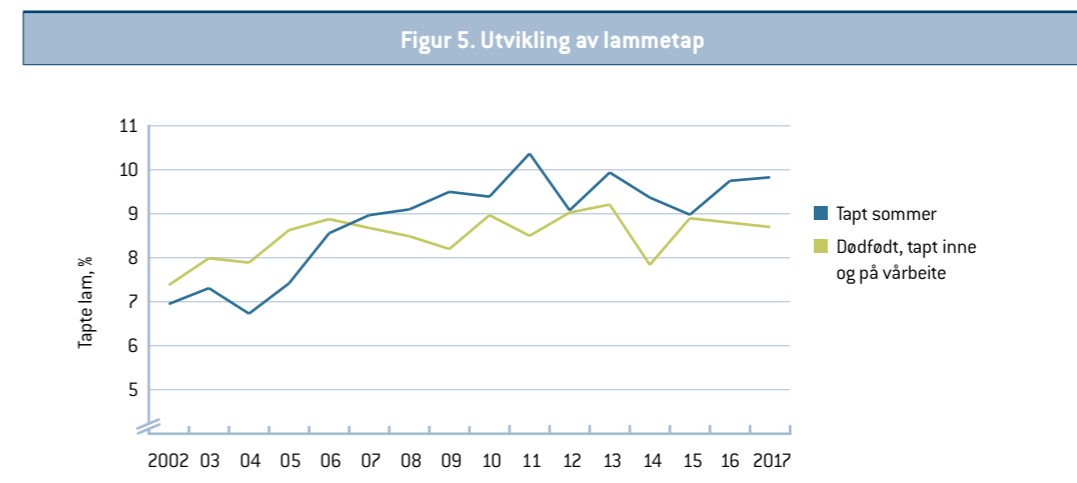
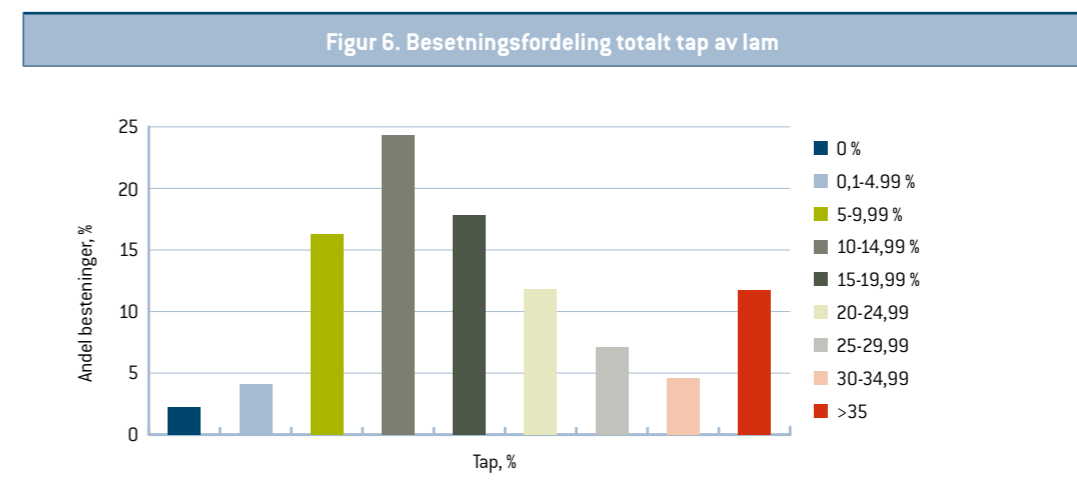

Foto: Morten Helseth

Merk at tapsprosenten er beregnet ut fra antall fødte lam, og ikke ut fra risikopopulasjon. Innmeldte lam ved årets slutt som verken har høstvekt eller slaktevekt regnes som tapt sommerbeite.

Merk at tapsprosenten er beregnet ut fra antall fødte lam, og ikke ut fra risikopopulasjon.

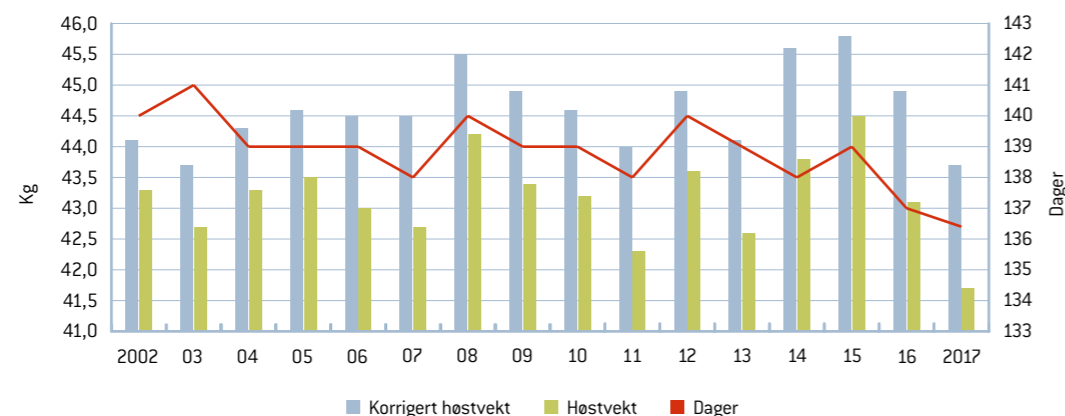
TILVEKST OG HØSTVEKTER

Andelen er beregnet ut fra de som i teorien kunne ha blitt veid på tidspunktet. NB. Fødselsvekt på dødfødte og døde før merking er ikke inkludert her, selv om vi begynner å få inn flere vektregistreringer også på disse.

Legg merke til at grafen er "zoomet inn" for å vise variasjonen bedre. Kopplam er ikke inkludert.

	Fødselsvekt	Vårvekt	Høstvekt	Slaktevekt
Antall med vekt	411 827	291 616	545 577	517 387
Andel veid	54,6	40,0	83,8	80,0

Figur 7. Historisk utvikling av høstvekt, korrigert høstvekt og alder ved høstveing

Kopplam er ikke inkludert i tabellen.

Fylke	Vårvekt, kg	Høstvekt, kg	Korr. høstvekt, kg	Gj. alder vårvekt	Gj. alder høstvekt	Fødsel – vår, g/dag	Vår – høst, g/dag	Fødsel – høst, g/dag
Østfold	15,5	39,6	42,9	32	131	333	273	270
Akershus	16,7	38,0	40,8	37	134	323	226	249
Hedmark	16,1	39,9	43,5	35	131	319	247	269
Oppland	17,7	41,0	43,6	40	134	321	254	270
Buskerud	19,3	41,3	44,6	45	131	323	259	279
Vestfold	19,4	37,6	40,8	47	132	317	233	250
Telemark	17,9	40,9	43,1	41	136	322	236	266
Aust-Agder	18,4	39,6	40,8	45	140	310	234	253
Vest-Agder	18,0	40,4	41,5	40	139	328	239	255
Rogaland	20,7	41,4	43,2	48	137	331	236	267
Hordaland	19,4	43,4	44,3	44	141	334	247	275
Sogn og Fjordane	19,2	43,6	44,4	43	141	335	246	275
Møre og Romsdal	17,7	42,4	43,0	38	142	337	248	265
Sør-Trøndelag	14,9	41,2	42,5	34	139	310	249	261
Nord-Trøndelag	16,2	39,7	42,0	36	136	318	236	257
Nordland	14,5	43,5	45,5	31	136	305	282	286
Troms	13,2	43,3	46,6	28	131	293	295	293
Finnmark	14,7	41,8	45,0	37	132	263	287	281
Landet	18,1	41,7	43,7	41	136	325	247	271

Rase	Vårvekt, kg	Høstvekt, kg	Korr. høstvekt, kg	Gj. alder vårvekt	Gj. alder høstvekt	Fødsel – vår, g/dag	Vår – høst, g/dag	Fødsel – høst, g/dag
Norsk kvit sau	18,5	42,6	44,9	41	136	331	254	278
Kvit Spælsau	16,7	40,3	41,9	39	139	311	236	260
Gammalnorsk spælsau	14,6	35,0	35,7	39	141	267	205	219
Farga spælsau	17,7	39,7	40,3	44	142	306	227	249
Norsk pelssau	16,9	39,7	41,6	40	137	312	239	257
Gammelnorsk sau	11,5	27,9	28,2	39	143	202	171	171
Dala	17,6	41,7	43,3	39	138	319	243	266
Texel	21,5	40,0	42,6	48	134	339	233	261
Suffolk	18,2	38,8	41,6	41	133	320	233	254
Sjeviot	19,0	41,2	41,3	44	145	322	230	251
Blæset	18,2	41,1	42,8	40	138	322	230	262
Nor-X	18,2	40,8	43,4	41	134	324	233	266
Rygja	19,9	40,8	41,7	47	141	319	225	253
Svartfjes	18,3	36,5	37,6	47	141	282	204	228
Ukjent rase	15,7	39,3	40,6	37	139	297	236	252
Grå trønder	14,7	37,5	38,4	37	142	289	215	232
Steigar	15,3	42,2	43,7	35	139	305	263	269
Fuglestadbroket	20,8	39,9	41,2	49	138	325	224	253
Charollais	19,2	40,1	43,2	43	132	326	232	263
Landet	18,1	41,7	43,7	41	136	325	247	271

Rasefordeling i tabellen viser til lammets rase.

AVDRÅTT

Fylke	Antall søyer	Avdrått, kg			Korrigert avdrått, kg		
		Para søye	Vaksen	Gimre	Para søye	Vaksen	Gimre
Østfold	2 307	59,1	63,6	44,3	63,9	68,4	49,1
Akershus	4 922	56,0	61,8	38,2	59,9	65,5	42,7
Hedmark	25 674	61,5	69,0	41,4	67,0	74,9	45,7
Oppland	57 347	65,1	72,0	46,7	69,2	76,4	50,0
Buskerud	24 277	67,2	73,9	49,1	72,6	79,6	53,6
Vestfold	2 646	53,5	59,6	36,9	57,9	63,8	42,1
Telemark	8 835	65,5	72,0	47,3	69,0	75,6	50,2
Aust-Agder	5 438	60,5	67,6	41,3	62,3	69,4	42,7
Vest-Agder	7 125	60,8	66,0	46,8	62,5	67,6	48,7
Rogaland	66 021	64,5	69,9	47,7	67,4	72,6	51,0
Hordaland	30 541	69,8	75,6	50,3	71,1	76,8	52,2
Sogn og Fjordane	25 878	74,0	79,5	54,5	75,4	80,7	56,4
Møre og Romsdal	18 927	64,2	69,0	47,7	65,1	69,8	49,0
Sør-Trøndelag	27 543	61,2	67,8	41,7	63,2	69,9	43,4
Nord-Trøndelag	19 748	58,7	65,0	41,0	62,1	68,3	44,1
Nordland	32 626	62,5	69,0	41,7	65,5	72,1	44,0
Troms	18 158	65,1	71,5	44,4	70,2	77,1	47,6
Finnmark	4 323	58,0	63,7	36,9	62,5	68,3	41,0
Landet	382 412	64,3	70,7	45,9	67,7	74,0	48,8

Avdrått er lammevekt om høsten i kg per para søye. Kopplam teller ikke med.

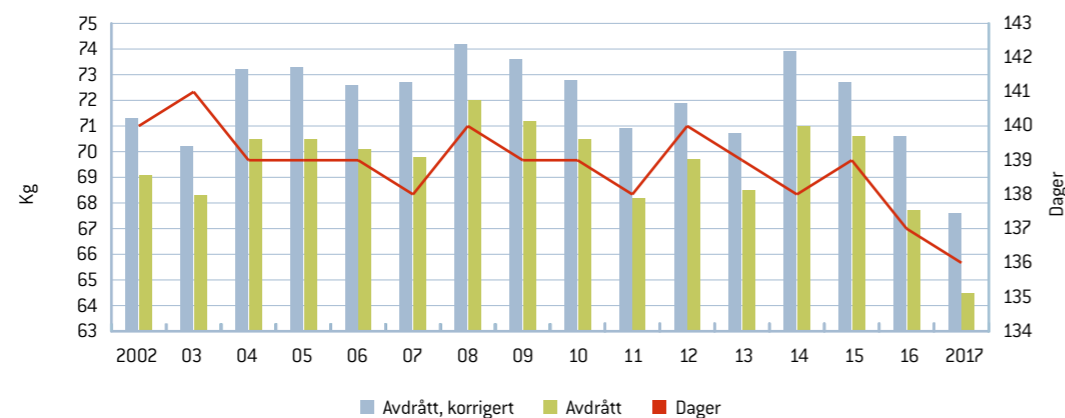

Foto: Caroline Roka

Avdrått er lammevekt om høsten i kg per para søye. Tabellen er fordelt etter rase på søya. Kopplam teller ikke.

Tabell 16. Avdrått rasevis							
Rase	Antall søyer	Avdrått, kg			Korrigert avdrått, kg		
		Para søye	Vaksen	Gimre	Para søye	Vaksen	Gimre
Norsk kvit sau	269 916	68,0	74,7	49,0	71,7	78,4	52,3
Kvit Spælsau	37 436	62,1	68,5	41,7	64,4	71,0	43,4
Gammalnorsk spælsau	17 833	45,1	50,0	27,7	46,1	50,9	28,9
Farga spælsau	9 653	60,1	66,3	41,0	61,0	67,1	42,0
Norsk pelssau	7 575	59,0	66,7	41,0	61,8	69,6	43,4
Gammelnorsk sau	6 981	33,9	35,8	20,6	34,3	36,1	22,3
Dala	4 598	58,5	61,6	39,1	60,9	64,0	40,9
Texel	3 783	57,6	62,8	37,3	61,4	66,5	41,3
Suffolk	3 412	54,6	60,4	36,3	58,5	64,5	39,9
Sjeviot	3 282	61,9	66,6	40,3	62,0	66,4	42,1
Blæset	3 214	58,7	66,1	36,5	61,1	68,5	38,8
Nor-X	2 531	57,7	66,4	35,3	61,3	70,1	38,9
Rygja	2 510	64,3	69,2	43,7	65,7	70,3	46,3
Svartfjes	2 323	42,8	47,1	28,6	44,2	48,1	31,0
Ukjent rase	2 276	52,2	56,3	35,1	53,9	57,7	37,6
Grå trønder	1 663	47,0	54,1	28,3	48,1	55,1	29,7
Steigar	1 154	61,9	66,1	32,6	64,1	68,3	35,0
Fuglestadbrøket	826	55,1	63,1	33,0	56,8	64,4	35,9
Charollais	798	60,4	65,2	40,0	65,0	70,2	42,9
Landet	382 412	64,3	70,7	45,9	67,7	74,0	48,8

Figur 8. Historisk utvikling av avdrått og alder ved høstveiling

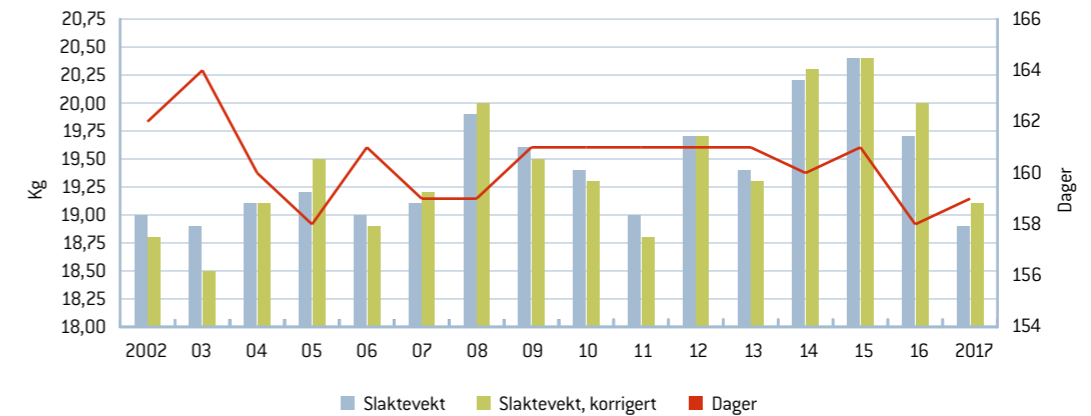

Figuren viser historisk utvikling av korrigert og ukorrigert avdrått per para søye. Avdrått inkluderer lam med høstvekt og/eller slaktevekt. Kopplam teller ikke med.

Legg merke til skalaen. Vi har "zoomet inn" for å vise variasjonen bedre.

SLAKTERESULTATER

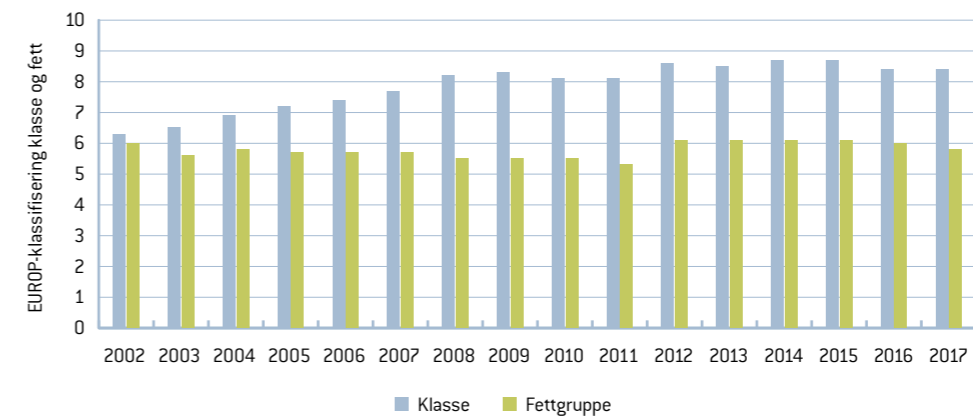
Figur 9. Utvikling slaktevekt og alder ved slakt

Lamma var i gjennomsnitt 159 dager gamle ved slakt. Korrigert slaktevekt er korrigert med slaktetilvekst på 110 g/dag til 160 dagers alder. Kun lam slaktet i fødselsåret er inkludert i grafen. Overføringslam er ikke inkludert.

Legg merke til skalaen. Vi har "zoomet inn" for å vise variasjonen.

Figur 10. Utvikling av slakteklasse og fettgruppe

Gjennomsnittlig slakteklasse og fettgruppe beregnes fra EUROP-skalaen. Verdiene er oppgitt i tall. EUROP-klassifiseringen gis et tall (fra 1-15) i Sauekontrollen for å kunne beregne gjennomsnittsverdier. P=1, P=2, P=3 osv. Det samme gjelder gjennomsnittlig fettgruppe (fra 1-15). 1=1, 2=1, 3=1+ osv.

Tabell 17. Slaktevekt, slakteklasse og fettgruppe for lam levert av ikke-medlemmer og medlemmer av Sauekontrollen

	Antall lam	Slaktevekt, kg	Klasse	Fettgruppe
Medlem	604 215	18,6	8,2	5,8
Tidligere medlem	107 562	17,9	7,8	5,8
Ikke-Medlem	422 537	16,8	7,3	5,7

Datagrunnlaget for tabellen avviker fra den øvrige statistikken i årsmeldingen da tallene stammer fra klassifiseringsstatistikk for alle slakt i landet 2017 (totalt 1 134 314 lammeslakt). 43 % av alt lammeslakt ble levert fra en besetning i Sauekontrollen.

Lam fra besetninger i Sauekontrollen holder en jevnere kvalitet enn lam fra besetninger utenfor kontrollen, en trend vi ser på tvers av slakteri og region. Medlemmer leverte i snitt 199 lam hvorav 81 % kvalitetslam, mens ikke-medlemmer leverte 51 hvorav 61 % av lammene.

Foto: Grethe Ringdal

1) Gjennomsnittlig slakteklasse og fettgruppe beregnes fra EUROP-skalaen. Verdiene er også oppgitt i tall. EUROP-klassifiseringen gis et tall (fra 1-15) i Sauekontrollen for å kunne beregne gjennomsnittsverdier. P=1, P=2, P+=3 osv. Det samme gjelder gjennomsnittlig fettgruppe (fra 1-15). 1=1-, 2=1, 3=1+ osv.

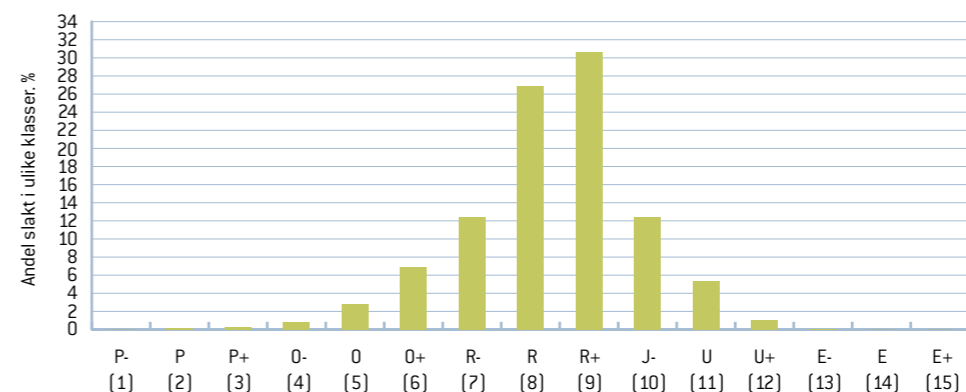
Alder, dager	Antall slakt	Tilvekst fødsel - slakt, g/dag	Slaktevekt, kg	Klasse ¹⁾	Fettgruppe ¹⁾	Verdi, kr
< 101	15 133	183	12,9	8,7 (R+)	6,1 (2+)	563
101-120	18 763	151	19,8	8,8 (R+)	5,9 (2+)	858
121-130	39 519	140	20,1	8,7 (R+)	5,8 (2+)	861
131-140	71 155	129	20,0	8,6 (R+)	5,8 (2+)	840
141-150	83 453	119	19,7	8,5 (R+)	5,8 (2+)	793
151-160	75 856	108	19,1	8,4 (R)	5,8 (2+)	736
161-170	63 503	98	18,6	8,3 (R)	5,8 (2+)	688
171-250	146 780	81	17,6	8,0 (R)	5,8 (2+)	626
> 250	3 451	62	18,6	7,9 (R)	6,1 (2+)	692
Gj.sn.	517 613	105	18,7	8,4 (R)	5,8 (2+)	731

Burd født	Antall slakt	Tilvekst fødsel - slakt, g/dag	Slaktevekt, kg	Klasse	Fettgruppe	Verdi, kr
Enkling	40 767	112	19,8	8,3 (R)	6,1 (2+)	772
Tvilling	241 297	102	18,6	8,2 (R)	5,7 (2+)	718
Trilling	156 628	105	19,0	8,5 (R+)	5,8 (2+)	743
Firling+	33 479	109	19,4	8,8 (R+)	5,8 (2+)	769
Kopplam	45 442	119	17,0	8,5 (R+)	6,1 (2+)	692
Søjelam	196 106	97	18,3	8,4 (R)	6,0 (2+)	697
Vêrlam	276 065	109	19,4	8,3 (R)	5,6 (2+)	761

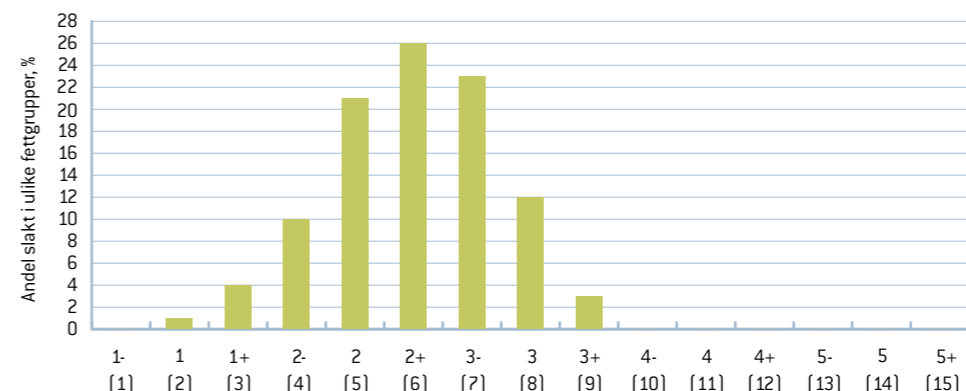
Burd høst	Antall slakt	Tilvekst fødsel - slakt, g/dag	Slaktevekt, kg	Klasse	Fettgruppe	Verdi, kr
Burd haust enkling	70 654	112	19,9	8,5 (R+)	6,0 (2+)	779
Burd haust tvilling	264 390	105	19,1	8,4 (R)	5,7 (2+)	745
Burd haust trilling	60 411	102	18,8	8,5 (R+)	5,8 (2+)	739
Burd haust firing+	2 602	104	19,0	8,7 (R+)	5,9 (2+)	762
Kopplam	45 442	119	17,0	8,5 (R+)	6,1 (2+)	692
Søjelam	196 106	97	18,3	8,4 (R)	6,0 (2+)	697
Vêrlam	276 065	109	19,4	8,3 (R)	5,6 (2+)	761

Alder, år	Antall slakt	Tilvekst fødsel - slakt, g/dag	Slaktevekt, kg	Klasse	Fettgruppe	Verdi, kr
7 ->	22 745	97	18,0	7,9 (R)	5,8 (2+)	684
6 år	30 091	103	18,8	8,2 (R)	5,9 (2+)	729
5 år	49 037	105	19,0	8,3 (R)	5,8 (2+)	739
4 år	69 444	107	19,2	8,3 (R)	5,8 (2+)	750
3 år	98 120	106	19,2	8,4 (R)	5,8 (2+)	750
2 år	117 273	104	19,0	8,4 (R)	5,7 (2+)	739
1 år	85 461	100	18,5	8,5 (R+)	5,8 (2+)	711
Gj.sn.	472 171	104	18,9	8,3 (R)	5,8 (2+)	735

Figur 11. Fordeling av slakteklasse på lam

Figur 12. Fordeling av fettgruppe på lam

Rase	Antall slakt	Slaktevekt, kg	Klasse ¹⁾	Fettgruppe ¹⁾
Norsk kvit sau	380 070	19,4	8,8 (R+)	5,8 (2+)
Kvit Spælsau	44 847	17,6	7,3 (R-)	5,7 (2+)
Gammalnorsk spælsau	18 278	14,4	5,9 (0+)	6,0 (2+)
Farga spælsau	12 853	16,8	7,0 (R-)	6,0 (2+)
Norsk pelssau	11 110	16,7	6,7 (R-)	6,0 (2+)
Texel	7 017	18,5	8,9 (R+)	5,9 (2+)
Nor-X	5 955	19,0	8,9 (R+)	5,7 (2+)
Suffolk	5 105	17,5	7,7 (R)	6,5 (3-)
Gammelnorsk sau	4 837	11,4	5,7 (0+)	5,8 (2+)
Blæset	3 808	17,5	7,3 (R-)	6,4 (3-)
Sjevot	3 672	17,7	8,4 (R)	6,5 (3-)
Dala	3 537	17,7	7,7 (R)	5,8 (2+)
Ukjent rase	3 285	17,7	7,9 (R-)	5,8 (2+)
Rygja	2 960	17,3	7,4 (R)	6,2 (2+)
Svartfjes	2 435	15,0	6,9 (R-)	6,5 (3-)
Grå trønder	1 871	16,2	6,9 (R-)	5,9 (2+)
Charollais	1 653	17,9	8,5 (R)	6,2 (2+)
Steigar	1 132	18,5	7,6 (R)	6,0 (2+)
Fuglestadbroket	1 052	8,07	6,3 (0+)	6,3 (2+)
Landet	518 006	18,7	8,4 (R)	5,8 (2+)

1) Gjennomsnittlig slakteklasse også oppgitt i tall. EUROP-klassifiseringen gis et tall (fra 1-15) i Sauekontrollen for å kunne beregne gjennomsnittsverdier. P=1, P=2, P+=3 osv. Det samme gjelder gjennomsnittlig fettgruppe (fra 1-15). 1=1-, 2=1, 3=1+ osv.

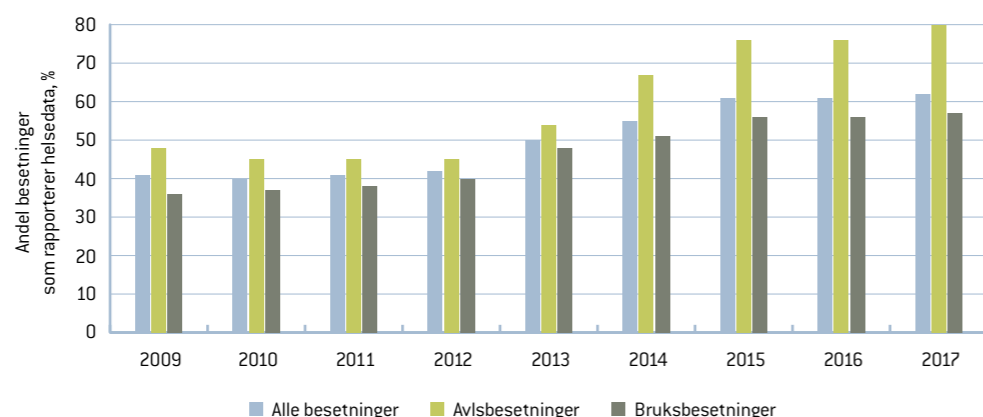
HELSEOPPLYSNINGER I SAUEKONTROLLEN

Data fra Sauekontrollen er det viktigste verktøyet vi har for å få oversikt over sjukdomsforekomsten i norske sauebesetninger. En slik oversikt er viktig for driften til den enkelte produsent, men er også avgjørende for de som skal arbeide med sauehelse gjennom avl, forskning eller overvåkning. Sauekontrolldata brukes i dag til å se på blant annet risikofaktorer for enkelte sjukdommer og for å beregne arvbarhet av produksjonsegenskaper.

For femte år er data fra Dyrehelseportalen inkludert i denne statistikken. Dersom veterinær rapporterer utførte behandlinger via Dyrehelseportalen og

angir individnummer på sauen korrekt, vil data bli lagret i Sauekontrollen. De siste årene ser vi en viss økning i rapportering av helsedata, mye skyldes rapporteringene fra Dyrehelseportalen, men spesielt rapportering fra avlsbesetningene har tatt seg merkbart opp. Andel rapportering av helse i avlsbesetninger 2017 kan kun sammenlignes med 2014, 2015 og 2016, ikke tidligere år pga. vi fra 2014 satte krav til at medlem av avlsbesetning må være det samme som årsmeldingsåret. Fram til 2014 har denne beregningen vært gjort på medlem av avlsbesetning i årsmeldingsåret og året før.

Figur 13. Innrapportering av helsehendelser i Sauekontrollen

Tabell 23. Utvikling i innrapporterte helseopplysninger i Sauekontrollen

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Totalt antall sjukdomsregistreringer	16 397	19 106	17 935	17 024	24 395	32 548	37 855
Totalt antall forebyggende behandlinger	174 171	188 531	154 640	199 679	278 879	343 680	299 206
Antall søyer i Sauekontrollen	287 706	285 089	291 104	303 451	341 103	370 614	391 020
Antall besetninger med opplysninger	1 461	1 524	1 808	2 434	2 889	3 154	3 468
Antall besetninger totalt	3 850	3 850	3 923	4 390	4 708	5 186	5 586
Andel besetninger som registrerte helseopplysninger (%)	41	42	50	55	61	61	62

Tabell 24. Innrapportering av helseopplysninger fra avlsbesetninger

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Antall avlsbesetninger med helseopplysninger	673	662	766	857	957	939	934
Antall avlsbesetninger i Sauekontrollen	1 482	1 467	1 411	1 276	1 265	1 228	1 170
Andel avlsbesetninger som registrerer helse (%)	45	45	54	67	76	77	80

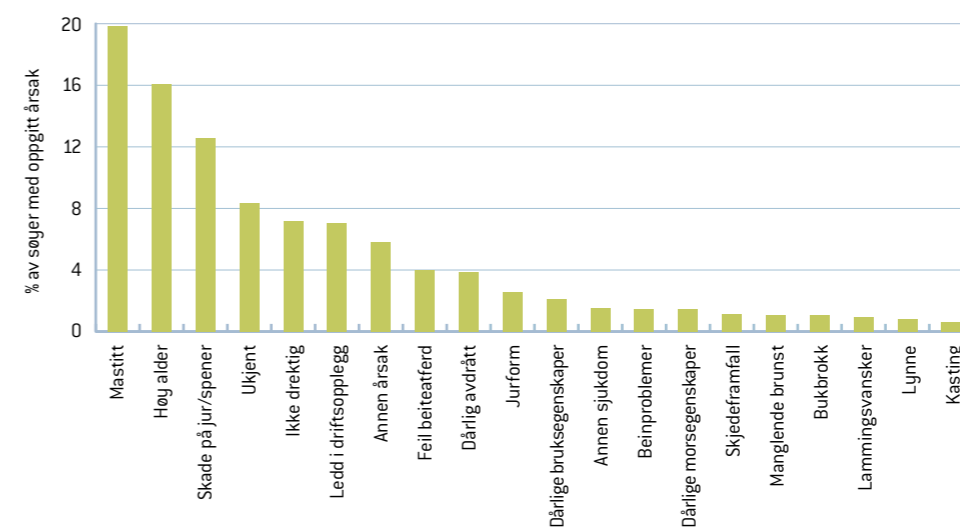
Tabell 25. De hyppigst rapporterte sjukdommene hos søyer

Sjukdom	%				
	2013	2014	2015	2016	2017
Mastitt, klinisk, alvorlig eller moderat	1,7	1,3	1,5	1,4	1,2
Bør-, skjede-, egglederbetennelse	1,1	0,2	1,0	1,0	1,0
Fødselsvansker	0,6	0,2	0,5	0,5	0,5
Parasittære sjukdommer, unntatt koksider og leverikte	0,4	1,0	0,5	0,3	0,4
Mjølkefeber	0,3	0,6	0,3	0,3	0,4
Listeriose (hjernehinnebetennelse)	0,2	0,2	0,3	0,2	0,2
Mastitt, klinisk, mild	0,3	0,2	0,2	0,20	0,2
Skjedeframfall	0,2	0,2	0,2	0,20	0,2
Den store leverikten			0,2	0,1	0,2
Lus				0,3	0,1
Vitamin-/mineralmangel unntatt hjernebarksår, graskrampe, mjølkefeber og lammelser				0,2	0,1
Mastitt på sommerbeite, ukjent grad og dato	0,1	0,2	0,2	0,1	0,1
Spenskader	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1
Børframfall	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Leversjukdom (gulsott) - unntatt leverikter					0,1
Luftvegsinfeksjoner, uspesifikke					0,1
Parasittære sjukdommer p.g.a. koksider o.l					0,1
Brokk (buk, navle, mellomgulv)					0,1
Indigestion (fordøyelsesproblem) unntatt kolikk, trommesjuka og ketose					0,1

Tabell 26. De hyppigst rapporterte sjukdommene hos lam

Sjukdom	%				
	2013	2014	2015	2016	2017
Parasittære sjukdommer p.g.a. koksider o.l	0,9	0,2	0,1	0,7	0,5
Parasittære sjukdommer, unntatt koksider og leverikte	0,4	0,1	0,2	0,3	0,4
Leddsjukdommer alder < 1 mnd.	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2
Innrulla øyelokk	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1
Utvortes parasitter - unntatt lus	0,3	0,1	0,1	0,1	0,2
Luftvegsinfeksjoner, uspesifikke	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Klauvsjukdom - unntatt forfangenhet	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Klostridieinfeksjoner, enterotoksemi (pulpanyre m. m.)	0,1		0,1	0,1	0,0
Leddsjukdommer alder 1-6 mnd.					0,1
Den store leverikten					0,1

Figur 14. Fordeling av utraneringsårsaker for slakta søyer > 1 år

Opgitt som % andel av alle søyer i de besetningene som registrerer sjukdom (totalt 275 915 søyer i 2017). Søyer som er behandlet eller har hatt flere tilfeller av samme sjukdom teller kun en gang.

Opgitt som % av alle lam i de besetningene som registrerer sjukdom (547 828 lam i 2017). Lam som er behandlet eller har hatt flere tilfeller av samme sjukdom teller kun en gang.

I grafen inngår kun søyer slaktet i 2017 som har fått registrert utraneringsårsak (76 277 søyer). Disse utgjør 59,8 % av søyene som ble slaktet i 2017.

Foto: Grethe Ringdal

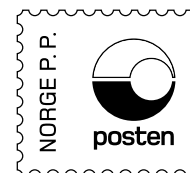
PRODUCTION RESULTS IN HERDS REPORTING TO THE NORWEGIAN SHEEP RECORDING SYSTEM

The Norwegian Sheep Recording System was established in the 1950's. It provides a "best practice tool" in order to improve performance in the livestock and also in selection of breeding animals.

Approximately 38 % (5 500 herds) of Norwegian sheep farms and 46 % (360 000) of all ewes > one year of age were registered in the database in 2016, reporting herd productions results.

1) Lambs with no autumn weight or slaughter weight are defined as lost on summer pasture.

Tabell 27. Mean production results, mated ewes 2017	
Year	2017
Lambs born (liveborn + stillborn)	2,08
Stillborn, %	4,3
Liveborn lambs	1,98
Lamb mortality indoor, %	3,6
Lamb mortality spring pasture, %	1,0
Lamb mortality summer pasture, or missing information, % ¹⁾	10,8
Avg. date of birth	28.04.2017
Birth weight, kg	4,8
Spring weight, kg	18,1
Weaning weight, kg	41,7
Adjusted weaning weight, kg – corrected to 145 days of age	43,7
Slaughter weight, kg	18,9
Adjusted slaughter weight, kg (corrected to 160 days of age)	19,1
Growth birth - springpasture, gram/day	325
Growth springpasture – weaning, gram/day	247
Growth birth - weaning, gram/day	271
Growth birth - slaughter, gram/day	104
Age at springweight, days	41
Age weaning weight, days	136
Age at slaughter, days	159
EUROP slaughter class	R
EUROP fatgroup	2 +
Lambs weaned per ewe (bottle raised lambs excluded), nbr	1,54
Lambs weaned per ewe (bottle raised lambs included), nbr	1,67
Kg weaned per ewe (bottle raised lambs excluded), kg	64,3
Adjusted kg weaned per ewe (bottle raised lambs excluded), kg	67,5
Kg weaned per ewe (bottle raised lambs included), kg	69,5
Adjusted kg weaned per ewe (bottle raised lambs included), kg	73,1

Animalia AS
Lørenveien 38
Postboks 396 Økern
0513 Oslo
Telefon: 23 05 98 00
E-post: animalia@animalia.no
animalia.no

SAUEKONTROLLEN

Sauekontrollen er en landsomfattende husdyrkontroll for sau. Kontrollen er tilgjengelig for alle saueprodusenter i Norge, og bidrar med lønnsomme løsninger til over 5 500 fornøyde bønder over hele landet. Bli med på laget du også!

Medlemskapet ditt organiseres gjennom slakteriene og gir deg følgende fordeler:

- Bedre oversikt over dyrenes helsestatus, tilvekst, slaktekvalitet og fruktbarhetsresultater
- Forenklet driftsplanlegging og produksjonsstyring
- Tilgang til raskt og brukervennlig styrings- og analyseverktøy
- Gode noteringslister og nyttige rapporter
- Økt lønnsomhet og store tidsbesparelser
- Sauekontrollen er grunnlaget for avlsarbeidet på sau i Norge
- Gratis app som kan brukes uten nettilgang

For å bli medlem gå til animalia.no

Følg oss på vår Facebookside
Sauekontrollen.

Har du spørsmål kontakt oss på:
brukerstotte@animalia.no
